

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 , ΠΕΙΡΑΙΑΣ,Τ.Κ.18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2017 ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1.

α) *Ελληνοσερβική Συμμαχία*: Συνθήκη φιλίας και αμυντικής συμμαχίας μεταξύ Ελλάδας και Σερβίας, που υπογράφηκε την 18η Μαΐου/1η Ιουνίου 1912 και που έκρινε εν τέλει την έκβαση των διαφορών μεταξύ των συμμάχων του Α' Βαλκανικού πολέμου κατά της Τουρκίας. Με τη συνθήκη αυτή οι δύο χώρες προσέφεραν την αμοιβαία εγγύηση ότι θα κρατήσουν οριστικά τις εδαφικές τους κτήσεις και ανέλαβαν την υποχρέωση, σε περίπτωση που ένα από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη δεχόταν επίθεση από τρίτη χώρα, να παράσχουν τη βοήθειά τους αμοιβαίως και να μη συνάψουν χωριστή ειρήνη με την επιτιθέμενη χώρα παρά μόνον από κοινού. Η ελληνοσερβική συνθήκη ήταν δεκαετούς ισχύος και μυστική.

β) *Συμφωνία της Καζέρτας*: Σύμφωνο που συνομολογήθηκε στην Καζέρτα της Ιταλίας, στις 26 Σεπτεμβρίου 1944, μεταξύ των συμμαχικών και των ελληνικών πολιτικών και στρατιωτικών αρχών -με τη συμμετοχή εκπροσώπων του ΕΛΑΣ και του ΕΔΕΣ- με το οποίο ανατέθηκε η διοίκηση των στρατιωτικών δυνάμεων στην Ελλάδα στον Βρετανό στρατηγό Σκόμπυ.

γ) *Συμβούλιο της Ευρώπης*: διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε τον Μάιο του 1949 και αποσκοπούσε στην ανάδειξη της κοινής ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς και στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΘΕΜΑ Α2

- α) Σ
- β) Λ
- γ) Σ
- δ) Σ
- ε) Λ

ΘΕΜΑ Β1.

Τέσσερις ήταν κατά κύριο λόγο οι παράγοντες που επιβράδυναν ή και απέτρεπαν τον εκσυγχρονισμό των θεσμών και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας: α) οι τεταμένες σχέσεις της αφενός με τις μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης και αφετέρου με τις γειτονικές χώρες, β) η πολιτική αστάθεια, γ) η ανασφάλεια στην ύπαιθρο και δ) η χαμηλή πίστη της χώρας διεθνώς.

Εκσυγχρονισμός αυτή την εποχή σήμαινε κυρίως δημιουργία ισχυρού τακτικού στρατού και πολεμικού ναυτικού, ανάπτυξη οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, καθώς και ταχυδρομικού και τηλεγραφικού δικτύου, εισαγωγή νέων καλλιεργητικών μεθόδων στη γεωργία, εμπέδωση της τάξης και της ασφάλειας στις μετακινήσεις και στις μεταφορές και ανάπτυξη του πιστωτικού συστήματος και της διεθνούς πίστης της χώρας.

ΘΕΜΑ Β2

α) Ο εθνικισμός και οι αρπακτικές διαθέσεις των νικητών του Α παγκοσμίου πολέμου και των νεόκοπων χωρών είχαν ως συνέπεια, που αποδείχτηκε μοιραία για την ειρήνη τη δημιουργία πληθώρας μειονοτήτων σε πολλές χώρες. Μετά το 1919 πάνω από 25 εκατομμύρια κάτοικοι της Ευρώπης συνιστούσαν τις διάφορες μειονότητες της ηπείρου. Στις συνθήκες ειρήνης, καθώς και στον καταστατικό χάρτη της Κοινωνίας των Εθνών (ΚΤΕ), προβλέφθηκαν εγγυήσεις για τις μειονότητες, αντίθετες ωστόσο προς την αρχή της εθνικής ανεξαρτησίας και κυριαρχίας. Η κατάσταση αυτή οδήγησε σύντομα σε προστριβές και συγκρούσεις, ιδιαίτερα από τη στιγμή που οι ηττημένες δυνάμεις άρχισαν να συνέρχονται από τον πόλεμο και να ξεφεύγουν από τον έλεγχο της Γαλλίας και της Βρετανίας. Δημιουργήθηκαν έτσι οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του αναθεωρητισμού, της μεταπολεμικής δηλαδή πολιτικής των δυσαρεστημένων χωρών, της Γερμανίας, της Ιταλίας, της Ουγγαρίας και της Βουλγαρίας, οι οποίες προσπαθούσαν να αναθεωρήσουν το εδαφικό καθεστώς που είχε προέλθει από τις συνθήκες ειρήνης του Μεγάλου Πολέμου.

Η Γερμανία, ειδικά, είχε πρόσθετους λόγους να επιθυμεί την αναθεώρηση ή και την κατάργηση της συνθήκης ειρήνης που είχε

υποχρεωθεί να υπογράψει, επειδή, εκτός από την απώλεια εδαφών, την πολεμική αποζημίωση και την αποστρατικοποίηση της Ρηνανίας, υποχρεώθηκε να διαλύσει την πολεμική της μηχανή και να διατηρεί περιορισμένες μόνο στρατιωτικές δυνάμεις. Ο αφοπλισμός της Γερμανίας, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η χώρα καταδικάστηκε επίσης ως υπεύθυνη για τον πόλεμο και για τις συνακόλουθες καταστροφές, προσέβαλε τους Γερμανούς και ευνόησε την ανάπτυξη ακραίων εθνικιστικών κινημάτων, με πρώτο και κύριο το ναζιστικό, που υπονόμευσαν τη Γερμανική Δημοκρατία της Βαϊμάρης και οδήγησαν τελικά στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

β) Διαφορετικά προβλήματα προκάλεσε η συνθήκη ειρήνης των νικητών με την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η απώλεια εδαφών, που προσαρτήθηκαν σε άλλες χώρες ή αποτέλεσαν ανεξάρτητα κράτη, σε συνδυασμό με την ταπεινωτική μεταχείριση από τους από τους Συμμάχους, ευνόησε την ανάπτυξη ενός εθνικιστικού κινήματος με επικεφαλής τον Μουσταφά Κεμάλ (τον γνωστό ως Ατατούρκ), το οποίο μεταμόρφωσε την Τουρκία σε εθνικό κράτος. Το κεμαλικό εθνικιστικό καθεστώς προώθησε την οργάνωση ισχυρού στρατού, ο οποίος αμφισβήτησε δυναμικά την ελληνική στρατιωτική παρουσία στη Μικρά Ασία, που είχε δημιουργηθεί με εντολή των Συμμάχων από την άνοιξη του 1919 και για τα επόμενα τρία χρόνια.

ΘΕΜΑ Γ1

α) Σχολικό βιβλίο: (σελ. 100) : «Η άλλη πρόταση, με αφετηρία διαφορετικές... σοσιαλιστικού δόγματος.»

Πηγές: Σύμφωνα με ιστορικές πληροφορίες που αντλούμε από το κείμενο Α του Α. Ρόσι, τα μέλη του ιταλικού φασιστικού κόμματος, οι «μελανοχίτωνες» κατευθύνονταν στο μέρος όπου βρισκόταν ο στόχος της επιχείρησής τους.

Βιαιοπραγούσαν απέναντι σε κάθε διαβάτη που δεν έσπευδε να χαιρετίσει ή να συμμορφωθεί με το φασιστικά σύμβολα ή ήταν ενδεδυμένος «αντίθετα» από τη δική τους επιταγή. Αν κάποιος αντιδρούσε αμυντικά ή αν ένας φασίστας τραυματιζόταν, τότε η τιμωρία ήταν ανηλεής. Οι φασίστες κλιμάκωναν τη βία, σπάζοντας, καταστρέφοντας, καίγοντας. Όσοι βρίσκονταν τυχαία στα κτήρια υφίσταντο αλύπητο ξυλοδαρμό έως και δολοφονία.

Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία που αντλούμε από το κείμενο Β των Bernstein- Milza, Ιστορία της Ευρώπης, ο προσηλυτισμός των Ιταλών διενεργείτο σε δύο επίπεδα. Αρχικά στην εκπαίδευση που εστιάζει περισσότερο σε μια φυλή πολιτών φανατικά αφοσιωμένων στο

καθεστώς. Το σχολείο και το πανεπιστήμιο χαρακτηρίζονται από έντονη φασιστικοποίηση ενώ οι νέοι και των δύο φύλων στρατολογούνται από τα οχτώ τους χρόνια. Στολές, ψεύτικα όπλα, συμμετοχή σε επιδείξεις και παρελάσεις είναι χαρακτηριστικά γνωρίσματα επιβολής και πλύσης εγκεφάλου. Στα αγόρια καλλιεργείται η αγάπη για την ομαδική ζωή και τη στρατιωτική δράση ενώ τα κορίτσια διαπαιδαγωγούνται ως «ψυχωμένες μητέρες», έτοιμες να θυσιάσουν τα παιδιά τους για το έθνος και τον Ντούτσε.

β) Σχολικό βιβλίο (σελ. 100): « Η άνοδος των φασιστών στην εξουσία ...οπαδούς του αυταρχισμού.»

ΘΕΜΑ Δ1

α) Σχολικό Βιβλίο (σελίδα 158) : «Η δικτατορία των συνταγματαρχών, 1967-1974. Η δικτατορία... τυραννικού καθεστώτος» και ως επίλογος, προαιρετικά, το απόσπασμα της σελ. 159 : « Στις 25 Νοεμβρίου 1973.... Να αναλάβει την εξουσία».

Πηγές: Σύμφωνα με το κείμενο Α' του Δ. Παπανικολάου, μια από τις πρώτες κινήσεις της Δικτατορίας ήταν η απαγόρευση κυκλοφορίας και η κατάσχεση μεγάλου αριθμού βιβλίων. Ο Μ. Μερακλής αναφέρει χαρακτηριστικά ότι στα βιβλιοπωλεία είχαν δώσει μακροσκελή κατάλογο απαγορευμένων βιβλίων. Η απαγόρευση αυτή χαρακτηρίζεται ως ο πιο μαύρος μεσαίωνας. Ο κατάλογος των απαγορευμένων βιβλίων περιελάμβανε όλα τα βιβλία αριστερών συγγραφέων ή κοινωνιολογικές μελέτες, μεταφράσεις αρχαίων κλασικών από χαρακτηρισμένους αριστερούς. Στο κείμενο Β' του Γ. Μητροφάνη αναφέρεται ότι εκτός από τις εκτοπίσεις χιλιάδων πολιτών, υπήρχαν χιλιάδες πολιτικοί κρατούμενοι στις φυλακές που καταδικάστηκαν για αντιστασιακές ενέργειες.

Η δικτατορία χρησιμοποίησε ως κατασταλτικό μηχανισμό την ενεργοποίηση του θεσμού των εκτάκτων στρατοδικείων. Συστήθηκαν δέκα έκτακτα στρατοδικεία σε πολλές πόλεις καθώς και εφετεία που εκδίκαζαν υποθέσεις αντιστασιακών ενεργειών που αφορούσαν πράξεις κατά του δικτατορικού καθεστώτος.

β) Σχολικό Βιβλίο (σελίδα 159.): «Κορύφωση του αντιστασιακού ρεύματος... βασανισμούς.»

Πηγές: Το κείμενο Γ' του Κ. Κορνέτη αναφέρεται στην αντίσταση των φοιτητών εναντίον του καθεστώτος. Οι φοιτητές της Νομικής Σχολής Αθήνας με τραγούδια και συνθήματα απευθύνονταν σε πολλαπλούς

αποδέκτες, όπως η αστυνομία αλλά και σε όσους βρίσκονταν στο κέντρο της Αθήνας.

Βροντοφώναξαν το σύνθημα « ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» σπάζοντας τα δεσμά του φόβου. Οι περαστικοί δήλωσαν τη συμπαράσταση και την αλληλεγγύη τους απέναντι στα υπερήφανα νιάτα.

Το κείμενο Δ΄ του Χ. Ζαφείρη αναφέρεται στην έκκληση των φοιτητών του Πολυτεχνείου Θεσσαλονίκης στις 17 Νοεμβρίου 1973 που εξεπέμφθη από τον Ραδιοφωνικό σταθμό του.

Οι φοιτητές απευθύνονται σε όλους τους πολίτες υπογραμμίζοντας τη συλλογική ευθύνη σε περίπτωση εισβολής του στρατού ή επικείμενης αιματοχυσίας . Ζητούν από τους στρατιώτες να καταλάβουν ότι είναι αδέρφια και ότι ο εχθρός είναι ένας και είναι κοινός. Να μην υπακούσουν σε καμιά διαταγή για πυροβολισμό. Ζητούν από γονείς, καθηγητές , πολίτες την ενεργό συμμετοχή, την ανάληψη ευθύνης απέναντι στα δεινά της ανελευθερίας.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΚΟΤΣΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ

ΑΜΑΝΑΤΙΔΟΥ ANNA

ΓΑΒΡΙΑΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ